

Концепція формування духовної культури майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти включає наступні положення: для формування духовно-морального типу особистості майбутнього педагога закладу дошкільної освіти істотною виступає соціокультурне середовище; виробляючи педагогічну стратегію формування духовної культури у вузі, слід виходити з розуміння і організації навчальної та позанавчальної діяльності, що характеризуються діалогічністю, формуванням у студентів духовно-моральних переконань, духовно-моральних якостей особистості, почуттів, потреб, усвідомлення свого «Я», «образу педагога закладу дошкільної освіти», «знання майбутньої професійної діяльності в умовах ЗДО»; комунікативний компонент, що включає в себе норми спілкування, бажання співпрацювати, готовність до моральних стосунків.

Література

1. Професійно-кваліфікаційна характеристика вихователя дошкільного навчального закладу на основі компетентнісного підходу [Електронний ресурс] : Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників / Категорія: Проект «Кваліфікаційні вимоги до змісту діяльності педагогічних працівників» у рамках проекту «Рівний доступ до якісної освіти». Режим доступу : <http://oipoppp.ed-sp.net/node/600>

2. Стягунова О.О. Передумови використання ідей української народної педагогіки у дошкільних навчальних закладах [Електронний ресурс] / О. О. Стягунова // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2011. – Вип. 2. – Режим доступу : <http://www.yandex.ua/clck/jsreidir>

3. Шевченко Н. О. Духовний розвиток особистості майбутнього вихователя у контексті вирішення проблеми підготовки національних педагогічних кадрів / Н.О. Шевченко // Теорія та методика навчання та виховання : зб. наук. пр. / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [за заг. ред. А. В. Троцько]. – Харків : ХНПУ, 2016. – Вип. 39. – С. 143–150.

УДК 373.29.015.31:316.42

КУРИЛО О.Й., ЦОГЛА Х.В.,
Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК У ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ

Головною домінантою у сучасній соціокультурній ситуації є соціалізація особистості як результат її соціального розвитку та виховання, досягнення оптимальної форми соціальної активності та компетентності, що дає змогу дитині бути активним перетворювачем власного життя та довкілля, мати право свободи вибору і ставати суб'єктом власної життєдіяльності. Відповідно дошкільному закладу освіти та його колективу відводиться особлива роль – спільно з сім'єю стати провідною соціальною інституцією соціалізації, яка забезпечує запровадження соціально-педагогічного супроводу соціалізації особистості у дошкільному дитинстві, спрямовує на розвиток соціально та індивідуально значущих рис особистості та її успішне функціонування як суб'єкта власної життєдіяльності у суспільному довіллі.

Державний стандарт дошкільної освіти України – Базовий компонент дошкільної освіти, який реалізується програмами та навчально-методичним забезпеченням у розділі «Дитина в соціумі», визначає державні вимоги до формування у дітей навичок соціально визнаної поведінки, вміння орієнтуватися у світі людських взаємин, готовності співпереживати та співчувати іншим. Завдяки спілкуванню з дорослими, як носіями суспільно-історичного досвіду людства, в дитини з'являються інтерес та вміння розуміти інших, долучатися до спільної діяльності з однолітками та дорослими, об'єднувати з ними свої зусилля для досягнення спільного результату, оцінювати власні можливості, поважати бажання та інтереси інших людей. Взаємодія з іншими людьми є своєрідним видом входження дитини в людський соціум, що вимагає уміння узгоджувати свої інтереси, бажання, дії з іншими членами суспільства [1].

Важливим змістовим компонентом процесу соціалізації дитини-дошкільника І. Рогальська визначає образ соціального світу. Дослідницею було виявлено особливості конструювання образу соціального світу на етапі первинної соціалізації – у дошкільному дитинстві: 1) у дитинстві людина, як ніколи пізніше, відкрита для смислоосягнення та смислотворення. Образ світу виникає у дитини у процесі взаємодії з реальністю, яку вона відображає у своїх мозкових структурах через використання індивідуального досвіду, набутого під час сприймання предметів та явищ суспільного довкілля. Реально цей процес часто здійснюється стихійно, тому дитячий спосіб ставлення до світу відзначається яскравістю і безпосередністю життєвих вражень, гостротою переживань безлічі різних життєвих подій; 2) у дошкільному віці формуються первинні етичні поняття, здатність бачити прекрасне навколо себе. У свідомості дитини виникає розуміння власних можливостей та свого місця в системі суспільних відносин. Особисте ставлення дитини до об'єктів і явищ довкілля визначає і вибір нею стратегії поведінки. У процесі становлення чітких поглядів на світ і на себе виробляється певна система цінностей і власна життєва позиція. Так соціальний образ світу, що складається в свідомості дитини, набирає силу впливу на її дії, вчинки та в цілому на життя; 3) для дитячого сприйняття і світобачення характерною є цілісність, яка не подрібнює світ на окремі елементи, в ній злиті воедино об'єктивне і суб'єктивне, понятійне й образне, аналітичне і синтетичне у процесі одночасної роботи когнітивних структур та почуттів. Образ світу дитини-дошкільника відрізняють перевага емоційно-почуттєвих уявлень про світ над раціонально-логічними, одухотвореність об'єктів та явищ дійсності, спонтанність розвитку елементів образу світу та їх емоційно-ціннісне забарвлення; 4) уявлення про світ, ставлення дитини до світу, що її оточує, формується у дитячій свідомості, насамперед, через спілкування з іншими людьми – дорослими та однолітками. Дорослішання дитини, її успішна соціалізація безумовно залежать від того, наскільки дитина визнається дорослими суб'єктом взаємостосунків з довкіллям, наскільки вони дозволяють дитині проявляти цю суб'єктність, створюючи

умови для конструювання образу світу. До завершення дошкільного дитинства кожна дитина створює образ світу, заснований на широкому розмаїтті образних уявлень про Світ Природи, Світ Культури, Соціальний Світ Людей, Світ власного «Я» [2, с.10].

Отже, «соціальність» є інтегрованою характеристикою, яка фіксує відкритість дитини соціальному довкіллю, її спрямованість на гармонійні та конструктивні взаємини з людьми, що її оточують. Бути соціальним у певній життєвій ситуації означає проявляти готовність та здатність контактувати з різними за віком, статтю, спорідненістю, родом діяльності, характерологічними особливостями людьми. Дошкільника з розвиненою соціальністю можна кваліфікувати як соціально компетентну особистість, яка характеризується здатністю: приймати соціальні правила і норми, знаходити правильні орієнтири для побудови своєї соціальної поведінки; виявляти гнучкість у сприйнятті нових вражень та їх оцінюванні, прилаштовуватися до вимог соціальної групи та водночас зберігати власне обличчя.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О.Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. - К.: Видавництво, 2012. - 26 с.

2. Рогальська І.П. Теоретико-методичні засади соціалізації особистості у дошкільному дитинстві : автореф. дис ... д-ра пед. наук / І.П. Рогальська . – Луганськ, 2009. – 43 с.

УДК: 373.3.064.2:373.3.011

ЛАБОШ К.Я.,
Мукачівський державний університет

СТВОРЕННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ДІТЕЙ РОМСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТТЯ)

У системі факторів економічного і соціального розвитку країни вагома роль приділяється підвищенню освіченості населення. Характеризуючи освіту національних меншин Закарпаття, варто зупинитися на становленні і розвитку освіти ромів. Ромська етнічна меншина регіону істотно відрізняється від інших спільнот особливостями своєї життєдіяльності, етнокультурної мобілізації і етноменталітету. Ця специфіка виявляється, насамперед, і у їх низькому освітньому рівні.

Історичні дані свідчать, що на території сучасної Закарпатської області ромське населення почало з'являтися на початку XV ст. Перші їх поселення були зареєстровані в Ужгороді. Науковці, що досліджують історію циган Закарпаття [1; 2; 3; 4; 5], стверджують, що їх розселення на території області корелює з матеріальним добробутом домінуючого населення регіону. Тобто роми завжди живуть у великих поселеннях, поряд із заможним населенням

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>